Súd:	Krajský súd Nitra
Spisová značka:	9Co/114/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1516202308
Dátum vydania rozhodnutia:	06. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Katarína Marčeková
ECLI:	ECLI:SK:KSNR:2021:1516202308.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobcu: Poľnohospodárska Pôda s. r. o., so sídlom Bratislava, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zast. Advokátska kancelária LawService, s. r. o., so sídlom Zvolen, Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, proti žalovanému: N. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom R., T. XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 7. mája 2019 č. k. 9C/122/2016-146 takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovanému sa priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 137 písm. c), § 228 ods. 1, 2 CSP, § 132 ods. 1, § 133 ods. 2, § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 6 ods. 6 zák. č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov a uviedol, že je všeobecne známe, že vláda Slovenskej republiky uznesením z 08. 07. 2015 č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii a stavba sa týka aj predmetnej nehnuteľnosti. Okresnému úradu Nitra bola 22. 07. 2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR z 20. 07. 2015 o zápis predkupného práva štátu, prílohou ktorej bol uvedený zoznam pozemkov podľa katastrálnych území, na ktorých je potrebné vykonať zápis predkupného práva štátu a osvedčenie o tom, že stavba „Vybudovanie strategického parku" je významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme. Uvedená žiadosť bola zaevidovaná pod sp. zn. Z 5113/2015. Medzi žalobcom ako kupujúcim a žalovaným ako predávajúcim bola dňa 17. 06. 2015 uzatvorená kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v kat. úz. Q., obec Q., okres Nitra, zapísanej Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor, na LV č. XXXX, parcely registra „C" evidované na mape určeného operátu, parc. č. 2914, druh pozemku: orná pôda o výmere 624 m2 za kúpnu cenu 330,- eur. Žalovaný od zmluvy neodstúpil. Na základe predmetnej zmluvy Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor rozhodol o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalobcu. Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra podal proti tomuto rozhodnutiu protest z dôvodu, že Okresný úrad Nitra neprihliadol na existenciu zákonného predkupného práva štátu, ktorá skutočnosť má vplyv na povolenie vkladu, predkupné právo bolo účastníkmi zmluvy obídené, čo spôsobilo absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Okresný úrad Nitra protestu prokurátora rozhodnutím z 02. 11. 2015 č. UP 29/2015-7 vyhovel a rozhodnutie o povolení vkladu zrušil. Žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností rozhodnutím z 14. 01. 2016 č.

UPo 19/2015-4Br, OU-NR-OOP-2016/003375-4 k: Pd 215/15/4403-2, V 5163/2015 odvolanie zamietol a rozhodnutie z 02. 11. 2015 potvrdil. Žalobca podal na Krajský súd v Nitre žalobu o preskúmanie rozhodnutia z 14. 01. 2016, ktoré konanie sa vedie pod sp. zn. 15S/3/2016. Krajský súd v Nitre žalobu rozsudkom z 25. 09. 2018 zamietol, uvedený rozsudok sa stal právoplatným. Právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní potvrdila, že žalobca podal proti tomuto rozsudku kasačnú sťažnosť, o ktorej Najvyšší súd SR doposiaľ nerozhodol. Súdu je známe, že v obdobnej veci, ktoré konanie sa na Najvyššom súde SR vedie pod sp. zn. 6Sžrk/3/2018, Najvyšší súd SR kasačnú sťažnosť zamietol s odôvodnením, že okresný úrad je povinný skúmať, či do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. V inej obdobnej veci, ktoré konanie sa vedie na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 3Sžrk/2/2018 a sp. zn. 3Sžrk/5/2017 Najvyšší súd SR kasačné sťažnosti zamietol s odôvodnením, že vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z. z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky, je zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu obmedzená priamo zo zákona. Táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale dodatočnú nemožnosť plnenia záväzku. Na základe kúpnej zmluvy č. 30203/4690/2015/ Lužianky/007/3461 uzatvorenej medzi žalovaným ako predávajúcim a spoločnosťou MH Invest, s. r. o., ako kupujúcim, zverejnenej v Centrálnom registri zmlúv dňa 30. 05. 2016, došlo k prevodu vlastníckeho práva k pozemku na spoločnosť MH Invest, s. r. o. za kúpnu cenu 9 428,64 eura. Na základe kúpnej zmluvy č. 20160027 uzatvorenej medzi MH Invest, s. r. o. ako predávajúcim a spoločnosťou MH Invest II, s. r. o., ako kupujúcim, zverejnenej v Centrálnom registri zmlúv dňa 21. 06. 2016, došlo k prevodu vlastníckeho práva k pozemku na spoločnosť MH Invest II, s. r. o., prevádzaná parcela bola v zmluve označená už ako ostatná plocha. Právoplatnosťou rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky č. OU-NR.OVBP2-2016/032185-53 zo dňa 18. 08. 2016 došlo okrem iného k vyvlastneniu pozemkov v prospech spoločnosti MH Invest s. r. o. na účel „Vybudovania strategického parku", kat. úz. K., U., A., Q., U., F. s tým, že časť náhrady za vyvlastnenie uhradí spoločnosť MH Invest, s. r. o. na účet spoločnosti MH Invest II, s. r. o. a časť do súdnej úschovy, pretože na súde prebieha konanie týkajúce sa určenia vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti. Toto rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR zo dňa 10. 10. 2016, č. 24929/2016/B624-SV/64203/To. Žalobca podal na Krajský súd v Nitre žalobu o preskúmanie tohto rozhodnutia, ktoré konanie sa vedie pod sp. zn. 11S/259/2016, pričom súdu je známe, že nebolo doposiaľ skončené. Súdu je tiež známe, že na Okresnom súde Nitra sa pod sp. zn. 12U/4/2016 vedie konanie, v ktorom vyvlastniteľ zložil do súdnej úschovy peňažnú náhradu za vyvlastnenie, ktorú súd prijal, ale doposiaľ nevyplatil príjemcovi. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX vyplýva, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. Q., obec Q., okres Nitra, parcely registra „C" evidovanej na katastrálnej mape, parc. č. 2914, druh pozemku: ostatná plocha o výmere 624 m2 je spoločnosť Jaguar Land Rover Slovakia s. r. o.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania, vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, súd dospel súd k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Vzhľadom k tomu, že v predmetnom konaní sa žalobca po pripustení zmeny žaloby domáha určenia, že ku dňu vyvlastnenia bol vlastníkom spornej nehnuteľnosti, súd v prvom rade skúmal v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak sa by bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým, ktorý nemožno odstrániť inak len určovacím výrokom. Naliehavý právny záujem nebude daný, ak žalobca môže žalovať o plnenie. Je nesporné, že do úschovy na súde bola na základe rozhodnutia správneho orgánu zložená časť náhrady za vyvlastnenie sporného pozemku podľa § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z.. Táto náhrada bola súdom prijatá, a preto žalobca nemôže žalovať o plnenie. Pretože náhrada nebola doposiaľ vyplatená a určenie jej príjemcu je závislé od výsledku tohto konania, má žalobca naliehavý právny záujem na určení, že bol ku dňu vyvlastnenia pozemku jeho vlastníkom. Súd konštatoval, že vecná legitimácia vyjadruje postavenie účastníka konania v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Účastník konania, ktorý je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitimáciu. Vecná legitimácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd žalobe vyhovie

len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného bez ohľadu na prípadné zistenie, že nositeľom pasívnej vecnej legitimácie je iný subjekt, ktorého ale žalobca za žalovaného neoznačil. V konaní bolo sporné, či žalovaný, ktorý nie je vlastníkom pozemku, pretože pozemok predal po začatí konania spoločnosti MH Invest, s. r. o., je pasívne vecne legitimovaný v predmetnom spore. Keďže žalobca navrhol, aby do katastra nehnuteľností bola zapísaná poznámka o tomto súdnom konaní (ktorá poznámka bola následne do katastra zapísaná ešte pred prevodom sporného pozemku na spoločnosť MH Invest, s. r. o.) bol by výrok o určení vecného práva k tejto nehnuteľnosti záväzný podľa § 228 ods. 2 CSP aj pre tretie osoby. Vzhľadom na uvedené, súd dospel k názoru, že žalovaný je v tomto spore pasívne vecne legitimovaný. Vykonaným dokazovaním a to najmä predloženými listinnými dôkazmi mal súd za preukázané, že rozhodnutie správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobcu na základe spornej kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 17. 06. 2015 bolo po vyhovení protestu prokurátora právoplatne zrušené. Toto rozhodnutie bolo preskúmané v odvolacom konaní, jeho zákonnosť bola preskúmaná v konaní na správnom súde a aktuálne je predmetom konania na kasačnom súde. V konaní nebolo sporné a bolo aj všeobecne známe, že pred ďalším rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva na základe tejto kúpnej zmluvy vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku a to priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou 08. 07. 2015. Zmluvná voľnosť žalovaného ako vlastníka tohto pozemku, ku ktorému sa viazalo predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. sa tým priamo zo zákona obmedzila a žalovaný bol povinný ponúknuť pozemok prednostne štátu, čo aj urobil. Kasačný súd v obdobných veciach už konštatoval, že v prípade ak po uzavretí kúpnej zmluvy a pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva vzniklo štátu predkupné právo, je správny orgán povinný na toto predkupné právo prihliadať. Uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii a tým nastáva dodatočná nemožnosť dohodnutého plnenia. Pretože plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve zo dňa 17. 06. 2015 sa stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovaného plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tým zanikol aj tento záväzok. Žalovaný zodpovedá žalobcovi iba za prípadnú škodu a bezdôvodné obohatenie, ktoré však žalobca v konaní od žalovaného nepožaduje. Pretože záväzok zo spornej kúpnej zmluvy zanikol pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu žalobcu na vklad vlastníckeho práva v jeho prospech na základe tejto kúpnej zmluvy, nemohol žalobca na základe tejto zmluvy nikdy nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku a tak nemôže byť vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia tohto pozemku. S poukazom na uvedené súd žalobu zamietol. Na úspech žalobcu v spore nemôže mať z uvedeného dôvodu vplyv ani výsledok prebiehajúcich správnych konaní, resp. súdnych konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ktoré neboli doposiaľ skončené. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešný žalovaný by mal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súd však úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, koľko ich nežiadal priznať.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, odôvodniac ho tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V priebehu konania bol v dôsledku zmeny skutkových okolností podaný návrh na zmenu žaloby, ku zmene skutkového stavu došlo následkom vyvlastnenia pozemku na základe rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky v prospech spoločnosti MH Invest, s. r. o., IČO: 36 724 530, so sídlom: Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava (ďalej len „MH Invest, s. r. o.“). Rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy. Súd tento návrh žalobcu na zmenu žaloby pripustil. Súd následne skonštatoval, že rozhodnutie o vklade bolo zrušené na základe protestu prokurátora odôvodneného predkupným právom štátu, pričom uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii a tým nastáva dodatočná právna nemožnosť dohodnutého plnenia. Plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve medzi stranami sa v dôsledku predkupného práva štátu stalo po vzniku záväzku dodatočne nemožným a povinnosť žalovaného plniť zanikla. Súd v dôsledku toho žalobu zamietol. Nesprávny procesný postup súdu spočíva v nedostatku odôvodnenia rozhodnutia. V časti, kde sa súd čiastočne zaoberal konkrétnymi skutkovými okolnosťami, tieto nesprávne právne posúdil. Podľa publikovaného rozhodnutia ZSP 57/2001: „Rozhodnutie okresného úradu - odboru katastra nehnuteľností, ktorým bol zapísaný vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nie je rozhodnutím správneho orgánu o vlastníckom práve, ktorým by bol súd viazaný v tom zmysle, že by nemohol ako predbežnú riešiť otázku vlastníctva nehnuteľnosti alebo odchýliť sa pri posúdení

otázky, kto je jej vlastníkom, od stavu zaevidovaného v katastri nehnuteľností. Poukázal na ustanovenie § 575 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona o niektorých opatreniach a § 3 ods. 7 zák. č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa významných investícií a uviedol, že súd sa vôbec nevysporiadal s právnou úpravou predkupného práva a odcitoval len právne závery kasačného súdu. Vôbec nevenoval pozornosť rozhodným skutočnostiam a to predovšetkým otázke, aké právne následky sú v zmysle hmotnoprávnych predpisov spojené s porušením predkupného práva štátu, ktoré navyše v čase uzatvorenia zmluvy ani neexistovalo. Rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné V časti, keď skutkový stav subsumoval pod dodatočnú nemožnosť plnenia, vec nesprávne právne posúdil. Právny názor súdu vychádzal z rozhodnutí kasačného súdu. Rozhodnutia kasačného súdu v obdobných veciach však boli napadnuté ústavnou sťažnosťou, kde bola namietaná arbitrárnosť rozhodnutia, porušenie práva na spravodlivý proces, porušenie princípu rovnosti v právnych vzťahoch, porušenie zákonného práva vlastniť majetok a porušenie legitímnych očakávaní účastníkov správneho konania. Doktrína legitímnych očakávaní je osobitnou kategóriou právnej istoty, ktorá sa aplikuje vo verejnom práve. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/06 sú legitímne očakávania kategóriou právnej istoty, ktorej účelom je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali. Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 10/04-27, môže štát (aj prostredníctvom svojich orgánov) vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou zmenou pravidiel, na ktoré sa súkromné osoby spoliehali, porušiť legitímne očakávania účastníkov. Je dôležité zdôrazniť, že účastník právneho vzťahu nie je v rovnocennom postavení ako orgán verejnej moci. Náhla zmena pravidiel v sfére verejného práva je však zásahom, ktorý je schopný výrazne ovplyvniť práva účastníka. Okrem uvedeného, nie je najvyšší súd jednotný v otázke posudzovania následkov spojených s porušením predkupného práva, v niektorých veciach dospel k záveru o dodatočnej nemožnosti plnenia v dôsledku predkupného práva štátu a v niektorých k (nepreskúmateľnému) záveru o tom, že je správy orgán povinný prihliadnuť na predkupné právo štátu ako na skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu a to bez akéhokoľvek vysporiadania sa s následkami spojenými s porušením predkupného práva. Bez ohľadu na rozhodnutia kasačného súdu, prvoinštančný súd sa vôbec nezaoberal kogentnou úpravou a účelom predkupného práva. Účelom predkupného práva je, aby osoba oprávnená z predkupného práva mohla nadobudnúť vec ak sa ju osoba povinná z predkupného práva rozhodne predať. Poukázal na ustanovenia § 603 a § 853 Občianskeho zákonníka a uviedol, že z ustanovení Občianskeho zákonníka vyplýva obsah a oprávnenia z predkupného práva. Zákon teda explicitne upravuje inštitút predkupného práva. Zákon o niektorých opatreniach neobsahuje osobitnú úpravu predkupného práva. Súd sa nevysporiadal s ustanoveniami OZ ohľadom predkupného práva. Zákon o niektorých opatreniach hovorí len o okamihu vzniku predkupného práva, pričom osobitne neupravuje obsah a oprávnenia s týmto právom spojené. Znenie § 3 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach ustanovuje „Na pozemok a stavby na ňom, na ktorom sa má realizovať významná investícia, vzniká zo zákona predkupné právo štátu dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou.“. Predmetná právna tak norma neobsahuje žiadne ustanovenie, z ktorého by vyplývala absolútna neplatnosť, napr. znením inak je právny úkon neplatný, žiadne ustanovenie „zákazu“ nakladania s majetkom. Pokiaľ zákonodarca odlišne neupravil v Zákone o niektorých opatreniach obsah, oprávnenia, nároky i následky spojené s predkupným právom, je potrebné vychádzať z ustanovení, ktoré tieto právne kategórie upravujú. Predkupné právo je inštitútom komplexne upraveným v Občianskom zákonníku (rovnako ako dodatočná nemožnosť plnenia) a to kogentnými normami. Bez vysporiadania sa s kogentnými ustanoveniami upravujúcimi obsah a nároky spojené s porušením predkupného práva nie je možné dospieť k záveru, že sa v danom prípade jedná o dodatočnú nemožnosť plnenia. Bez takejto analýzy následkov jednotlivých variant výkladu a ich následným vyvažovaním s cieľom a účelom, ktorý s daným ustanovením spájal zákonodarca (t.j. účelom ktorý slúži rozumnému usporiadaniu právnych vzťahov a zároveň je kompatibilný s platnou právnou úpravou) je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené a arbitrárne. Výklad a uplatnenie právnej normy sa deje určením, o čom je právna norma s nadväzujúcou identifikáciou toho, čo má právna norma spoločné s konkrétnou situáciou, v ktorej nastal spor. Ustanovenie účelu a obsahu právnej normy v právnom štáte nepodlieha zmenám od prípadu k prípadu. Je konštantou, ktorá sa rovnakým spôsobom uplatní v opakovaných situáciách. Uvedené platí i v tom prípade, ak je oprávneným z predkupného práva štát. I ten musí postupovať zákonom ustanoveným spôsobom. Pokiaľ Zákon o niektorých opatreniach nedefinuje obsah pojmu predkupné právo, zo zásady bezrozpornosti právneho poriadku vyplýva, že tento pojem resp. právny inštitút má rovnaký obsah ako predkupné právo upravené v Občianskom zákonníku. Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 161/09 uviedol: „platí zásada, ktorá musí byť vlastná právnemu poriadku právneho štátu, podľa ktorej obsah rovnakých právnych

pojmov použitých v právnej norme na viacerých miestach nemožno vykladať odlišne. Formulovaný princíp je potvrdením zásady právnej istoty, keďže je neprípustné, aby bez výslovného vyjadrenia v právnej norme jej adresát nemohol s istotou očakávať, že rovnaké pojmy uvedené na viacerých miestach právnej normy budú mať i rovnaký obsah." Pojmové znaky nemožnosti plnenia a následky nemožnosti plnenia sú upravené v ustanovení § 575 OZ. Podľa ods. 2 § 575 OZ plnenie nie je nemožné, najmä ak ho možno uskutočniť aj za sťažených podmienok, s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase. Z ustanovenia § 3 ods. 7 Zákona o niektorých opatreniach vyplýva, že predkupné právo zaniká, pokiaľ nedôjde k splneniu zákonných podmienok - do dvoch rokov sa nevykoná alebo nezačne vyvlastňovacie konanie. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že záväzok plniť podľa kúpnej zmluvy by bolo možné splniť aj po dohodnutej dobe. Podľa komentára k Občianskemu zákonníku, z hľadiska právnej teórie rozoznávame zmluvné predkupné právo a zákonné predkupné právo. Predkupné právo upravené v ustanoveniach § 602 a nasl. OZ, ktoré možno označiť za všeobecnú právnu úpravu predkupného práva a preto použiteľnú všade tam, kde zákonom ustanovené predkupné právo neobsahuje osobitnú právnu úpravu, je zmluvným predkupným právom. Z dôvodu subsidiárnej použiteľnosti tohto ustanovenia budú tieto ustanovenia aplikovateľné aj na prípady zákonného predkupného práva napríklad predkupného práva podielových spoluvlastníkov podľa § 140 OZ. Zákonné predkupné právo je predmetom úpravy osobitných predpisov. Podľa názoru dovolacieho súdu 4 Cdo 56/2009: „Ak povinná osoba z predkupného práva neponúkne vec oprávnenej osobe (žalobcom) ku kúpe, hoci to bolo jej zákonnou alebo zmluvnou povinnosťou a vec predá tretej osobe, nemá to za následok neplatnosť kúpnej zmluvy uzavretej medzi povinnou osobou a treťou osobou len preto, že nebolo rešpektované predkupné právo (výnimku by za platného právneho stavu mohli tvoriť len prípady podľa § 140 OZ v spojení s § 40a OZ, za predpokladu, že by sa oprávnená osoba dovolala relatívnej neplatnosti)". Dodatočná nemožnosť nastáva v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok, teda na základe právneho predpisu, ktorý subjektu zakazuje také správanie, na ktoré by bol v zmysle právneho úkonu povinný. Nemôže sa jednať o také správanie, ktoré možno odvrátiť inými spôsobilými prostriedkami. Dôležitou skutočnosťou je, že predkupné právo štátu zostáva zachované aj voči nadobúdateľovi. Súd sa tak odchýlil od zákonných ustanovení, že poprel ich základný význam a účel. Podľa komentára k Občianskemu zákonníku, pokiaľ nespočíva okolnosť vylučujúca plnenie vo faktickom stave, ale v stave právnom, nejde v súlade s prevládajúcou doktrínou o nemožné, ale o nedovolené plnenie, na ktoré sa vzťahuje § 39 OZ. To môže nastať v prípade dodatočnej zmeny alebo doplnenia právnej úpravy, ktorá bude mať za následok protiprávnosť a z toho rezultujúcu zakázanosť pôvodného predmetu záväzku. Z právnej úpravy - ustanovenia § 603 OZ vyplýva, že predkupné právo zostáva zachované voči nadobúdateľovi. Ak z kogentnej právnej úpravy explicitne vyplýva že predkupné právo zostane zachované voči nadobúdateľovi, nemôže sa jednať o takúto zakázanosť pôvodného predmetu záväzku. Je potrebné zdôrazniť, že sa jedná predovšetkým o predmet záväzku, pričom nie je podstatný subjekt záväzku. Účelom predkupného práva je nadobudnutie predmetu záväzku, pričom je bez významu či tento predmet nadobudne od pôvodného predávajúceho (za predpokladu dovolania sa relatívnej neplatnosti zákonom stanoveným spôsobom pokiaľ predkupné právo existovalo v uzavretia zmluvy čo nie je tento prípad) alebo nadobúdateľa, nakoľko zákon pripúšťa obe tieto možnosti. Principiálnou podmienkou dodatočnej nemožnosti plnenia je jej trvalý charakter, to vyplýva aj zo znenia § 575 ods. 2 in fine, podľa ktorého nie je plnenie nemožné, ak ho možno uskutočniť až po dojednanom čase. V zásade neprichádza do úvahy, aby záväzok zanikol z dôvodu prechodnej nemožnosti plnenia a následne sa obnovil po odpadnutí solučnej prekážky. Nemôže obstáť záver, že keďže si súd uplatnil predkupné právo, je táto prekážka trvalá, nakoľko štát si mohol uplatniť predkupné právo len v dôsledku nezákonných rozhodnutí správnych orgánov, ktoré sú aktuálne predmetom prieskumu Ústavného súdu (podľa Uznesenia ÚS sp. zn. III. ÚS 421/2018-13 zo dňa 13. 11. 2018 boli dve zo sťažností spojené na spoločné konanie pod sp. zn. Rvp 1579/2018). Výklad dodatočnej nemožnosti plnenia musí byť reštriktívny, aby nedošlo k spochybneniu zásady pacta sunt servanda, a tým i k podlomeniu princípu právnej istoty. Pojmovým znakom dodatočnej nemožnosti je trvalá zmena okolností, ktorá je dotknutou stranou neovplyvniteľná. Nakoľko z ustanovenia § 3 ods. 7 Zákona o niektorých opatreniach vyplýva, že trvanie predkupného práva je časovo ohraničené a predovšetkým preto, lebo nároky z porušenia predkupného práva rieši osobitná právna úprava, nemôže sa jednať o dodatočnú nemožnosť plnenia. Dodatočná nemožnosť je pri predkupnom práve pojmovo vylúčená. V zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka pri porušení predkupného práva pripadá do úvahy relatívna neplatnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 40a OZ (predkupné právo však v posudzovanom prípade v čase uzatvorenia zmluvy ešte neexistovalo, vzniklo až dňa 08. 07. 2015), ktoré predpokladá, že oprávnený subjekt (štát) by sa musel neplatnosti dovolať, čo v tomto prípade neurobil. Ďalšou možnosťou čo Občiansky zákonník pripúšťa je možnosť oprávnenej osoby (štátu) domáhať sa predaja nehnuteľnosti od nadobúdateľa za takú sumu, za akú ju nadobudol nadobúdateľ, t.j. 330 eur. V posudzovanom prípade

však štát nadobudol pozemok po tom, čo správny orgán vkladové konanie zastavil z dôvodu, že právny úkon posúdil ako úkon absolútne neplatný. Následne si štát „uplatnil“ predkupné právo voči pôvodnému predávajúcemu (žalovanému), avšak už za sumu 9 428,64 eura. Uvedené znamená, že taký výklad, keď sa s predkupným právom štátu spája absolútna neplatnosť právneho úkonu resp. dodatočná nemožnosť plnenia, vedie k nehospodárnemu a neefektívnemu nakladaniu s verejnými financiami. Na základe uvedeného má žalobca za to, že prvoinštančný súd vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru že nastala dodatočná nemožnosť plnenia v dôsledku čoho nemohol žalobca byť vlastníkom v čase vyvlastnenia. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že s napadnutým rozsudkom súhlasí.

4. Na výzvu odvolacieho súdu, aby sa strany sporu vyjadrili k otázke možného iného právneho posúdenia otázky naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c) CSP, žalovaný uviedol, že vlastníkom pozemku sa stáva nadobúdateľ dňom zápisu nehnuteľností do katastra nehnuteľností, a nie dňom podpísania kúpnopredajnej zmluvy, ako žalobca mylne uvádza. K zápisu musia predchádzať právne úkony vyplývajúce zo zákona podľa § 31 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností v znení neskorších predpisov. Pri rozhodovaní o vklade prihliada OÚ aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Dňa 28. 07. 2015 kataster previedol pozemok na Poľnohospodársku pôdu, s.r.o. Bratislava, a to v čase, kedy už bolo známe predkupné právo MH SR. Prevod vlastníckych práv bol preto z toho dôvodu nezákonný. Proti povoleniu vkladu bol podaný protest prokurátora podľa § 2 ods. 1 písm. c) zák. č. 153/2001 Z. z., ktorý navrhol zrušiť prevod nehnuteľnosti. OÚ Nitra, katastrálny odbor protestu prokurátora Okresnej prokuratúry pod č. Pd 215/15/4403-3 vyhovel a napadnuté rozhodnutie OÚ Nitra katastrálneho odboru č. V 5163/15 zo dňa 28. 07. 2015 zrušil dňa 02. 11. 2015. Dňa 14. 01. 2016 OÚ Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností zamietol žalobu účastníka konania Poľnohospodárska pôda, s.r.o. a potvrdil rozhodnutie OÚ Nitra katastrálny odbor o zrušení zápisu vkladu pre žalobcu a potvrdil rozhodnutie o vyhovení protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra sp. zn. Pd 215/15/4403-2. Rozsudok súdu prvej inštancie tiež zamietol žalobu žalobcu a potvrdil platnosť už predchádzajúcich rozhodnutí o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, proti ktorým sa žaloba neustále neprávom odvoláva. Poznamenal, že sa nebráni vráteniu sumy 330,- eur, ktoré obdržal od žalobcu v čase, keď pochybným spôsobom skupoval pozemky od dotknutých občanov.

5. Na výzvu odvolacieho súdu, aby sa strany sporu vyjadrili k otázke možného iného právneho posúdenia otázky naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c) CSP, žalobca uviedol, že má za to, že rozhodnutím bolo vyvlastnené jeho vlastnícke právo k pozemku, nie vlastnícke právo spoločnosti MH Invest II s. r. o., a teda náhrada za vyvlastnenie pozemku má byť vyplatená jemu, pričom pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie musí preukázať, že bol vlastníkom pozemku ku dňu vyvlastnenia, a teda, že vyvlastnené bolo jeho vlastnícke právo k pozemku. Ak súd rozhodne, že bol vlastníkom pozemku ku dňu jeho vyvlastnenia, bude takýto rozsudok rozhodujúcim podkladom pre rozhodnutie OS Nitra o tom, komu náhradu za vyvlastnenie pozemku vyplatí. Uvedené tak vylučuje záver, že nemá naliehavý právny záujem a opačný záver by bol arbitrárnym. Poukázal na rozhodnutie KS v Nitre sp. zn. 12Co/46/2019, s ktorého závermi sa stotožňuje. Poukázal na to, že na Krajskom súde v Nitre sa vedie konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o vyvlastnení pod sp. zn. 11S/259/2016, ktorého výsledkom môže byť zrušenie vyvlastnenia a teda z tohto dôvodu sa jedná o otázku, ktorá má podstatný význam aj pre rozhodnutie súdu v tejto veci. Aj z toho dôvodu nemôže obstáť argumentácia žalovaného, že žalobca nemá naliehavý právny záujem, nakoľko došlo k vyvlastneniu nehnuteľnosti. Uviedol, že súd je viazaný petitom po obsahovej stránke, nie je viazaný jeho formuláciou. Žalobca nemá povinnosť preukazovať naliehavý právny záujem na určení (ne)existencie práva, ak právny záujem vyplýva z osobitného predpisu. V takom prípade žalobca nemá ani povinnosť uviesť v žalobe tvrdenia, že naliehavý právny záujem je daný. Právny záujem na určení práva vyplýva z právneho predpisu, ak právny predpis určitú osobu oprávňuje alebo jej ukladá podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu. Oprávnenie podať takúto určovaciu žalobcu zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný. Žalobca tak v žalobe, resp. v návrhu na zmenu žaloby uviedol tvrdenia, v čom naliehavý právny záujem spočíva, a to nad zákonný rámec. Vyplatenie náhrady je viazané na výsledok konania o vlastníctve vyvlastňovaného pozemku. Je teda možné prijať záver, že naliehavý právny záujem je daný, resp. že naliehavý právny záujem vyplýva z osobitného predpisu (poukaz žalobcu na § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z.).

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou - žalobcom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

7. Žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd určil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. Q., obec Q., okres Nitra, zapísaných Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcela registra „C" evidovaná na mape určeného operátu ako parc. č. 2914, druh pozemku orná pôda o výmere 624 m2. V priebehu konania žalobca zmenil žalobu a domáhal sa určenia, že žalobca bol výlučným vlastníkom pozemku registra „C“ v katastrálnom území Q., obec Q., okres Nitra s parcelným číslom 2614, orná pôda vo výmere 624 m2 ku dňu jeho vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18. 08. 2016 Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10. 10. 2016 č. 24929/2016/B624-SV/64203/To. Táto zmena žalobného petitu bola súdom prvej inštancie pripustená. Napadnutým rozsudkom súd žalobu zamietol a v dôsledku odvolania žalobcu je predmetom preskúmania odvolacím súdom.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a aj jeho záver o zamietnutí žaloby je vecne správny, aj keď podľa názoru odvolacieho súdu z iných právnych dôvodov. Odvolací súd, vychádzajúc zo skutkového stavu, zisteného súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 137 písm. c) CSP), a keďže nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa ďalej nezaoberal, teda tento nedostatok potom bránil odvolaciemu súdu zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku.

10. Odvolací súd v danej právnej veci pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v žalobe žalobcu posudzoval, či žaloba žalobcu je vhodným procesným nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie.

11. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem: naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

12. Žalobca pôvodnú žalobu na určenie vlastníckeho práva odôvodňoval neplatnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy žalovanou. Po pripustenej zmene žaloby naliehavý právny záujem odôvodňoval rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jeho nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie.

13. Právny záujem procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu a či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v

prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (pozri rozhodnutie NS SR v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/96). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti v prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane, vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši. Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodovania (rozhodnutie NS SR 5Cdo 264/2007, 5Cdo 31/2011, 4Cdo 111/2008).

14. Určovacou žalobou môže byť určené len jestvovanie práva, príp. právneho vzťahu existujúceho ku dňu vyhlásenia rozsudku. Obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú, ani do budúcnosti (rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo 32/98, sp. zn. 2Cdo 131/06). Z tohto pravidla judikatúra pripúšťa aj výnimky, a to v podobe žalôb o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom, resp. že určitá vec patrí do dedičstva (rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 26/07, 3Cdo 44/08).

15. Odvolací súd, zaoberajúci sa v prvom rade posúdením otázky naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva a žalobca sa napokon tohto určenia ani nedomáha, pretože žiadal po zmene petitu určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Z obsahu žaloby a všetkých jeho vyjadrení vyplýva, že žalobu podal z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok, teda, aby si uplatnil právo na predmet úschovy, čo je však už iné konanie a ani teoretickým vyhovením žaloby by nemuselo dôjsť k odstráneniu spornosti o tom, kto je príjemcom úschovy. Vychádzajúc z uvedeného, dospel odvolací súd k záveru, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je daný, pretože petit žaloby, skutkové tvrdenia a právne posúdenie, sa neviaže na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatňovaného práva (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 548/2015 z 28. 09. 2016 publikovaným pod R 22/2017).

16. Otázkami rozhodnými pre posúdenie danej veci sa zaoberal aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 18. mája 2018 sp. zn. 6 Sžrk 3/2018, z ktorého okrem iného vyplynulo, že okresný úrad posudzuje skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na povolenie vkladu ku dňu vydania rozhodnutia o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Z uvedeného vyplýva, že okresný úrad skúma, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Neprihliadnutie okresného úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na schválenie predkupného práva štátu podľa § 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z., obsahujúceho zmluvnú voľnosť povinného z predkupného práva ako vkladu, je podľa kasačného súdu v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. a porušením § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Uvedené platí aj vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu, keď okresný úrad je povinný skúmať, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Vychádzajúc z tvrdení žalobcu, je nesporné, že tento v skutočnosti nesledoval určiť vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ale ide mu len o vyplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky. Za danej situácie sa tak žalobca nemôže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva, keď úspech vlastníckej žaloby, či žaloby na určení vlastníckeho práva, predpokladá, že žalobca preukáže existenciu skutočností, s ktorými právo vznik vlastníckeho práva k veci (k nehnuteľnosti) spája. Žalobe žalobcu tak nemôže byť vyhovené pre absenciu naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení. Zo skutkového stavu je nesporné, že žalobca sa domáha určenia vlastníckeho práva, avšak v skutočnosti sleduje vyplatenie náhrady za vyvlastnené nehnuteľnosti. Potom však žaloba o určenie vlastníckeho práva nemôže plniť svoju preventívnu funkciu, čomu korešponduje požiadavka existencie naliehavého právneho záujmu.

17. Z uvedených dôvodov odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o existencii naliehavého záujmu žalobcu na požadovanom určení a skonštatoval, že naliehavý právny záujem žalobcu na určení vlastníckeho práva do minulosti (ku dňu vyvlastnenia) nie je daný, keď určovacou žalobou môžu byť určené len existencia práva, prípadne právneho vzťahu existujúceho ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú (rozsudok NS SR 8Cdo 156/2018 z 20. 03. 2019, 2Cdo 32/98, 2Cdo 131/06).

18. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol, pretože mal za to, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, a keďže táto základná podmienka prípustnosti určovacej žaloby v danom prípade naplnená nebola, nebol dôvod sa už ďalej zaoberať ďalšími dôvodmi zamietnutia žaloby (namietanými v podanom odvolaní), pretože na výsledok odvolacieho konania by žiadny vplyv nemali. Pokiaľ žalobca poukázal na to, že v konaní pred odvolacím súdom pod sp. zn. 12Co/46/2019 bola konštatovaná existencia naliehavého právneho záujmu na totožnom určení, akého sa domáha i v tomto konaní, odvolací súd udáva, že rozhodovacia činnosť senátu 9Co v obdobných veciach je súladná s tým, ako rozhodujú i iné senáty Krajského súdu v Nitre v obdobných veciach, napr. vo veciach sp. zn. 5Co/68/2019, sp. zn. 5Co/147/2019, sp. zn. 6Co/42/2019, sp. zn. 6Co/73/2019, sp. zn. 6Co/171/2019, sp. zn. 6Co/9/2020, sp. zn. 8Co/297/2018, sp. zn. 8Co/87/2019, sp. zn. 245/2019, sp. zn. 25Co/9/2020, sp. zn. 25Co/58/2020 a pod., pričom vo všetkých týchto rozhodnutiach boli žaloby zamietnuté pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení a s takýmito závermi sa odvolací súd stotožňuje.

19. Žalobca v odvolaní namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, pričom nedostatok odôvodnenia videl najmä v nedostatočnom odôvodnení otázky predkupného práva a dodatočnej nemožnosti plnenia. K tomu odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že všeobecné súdy v sporovom súdnom konaní nemajú poskytovať formálny, či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu (porovnaj čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP). Civilné sporové konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. K základným právam strany sporu, obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí i právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o. i. veci G. R. proti Š., rozsudok zo dňa 21.X.1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, R. T. proti Š., rozsudok zo dňa 9.12.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, V. D. H. proti H., rozsudok zo dňa 19.4.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90), judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 226/03 zo dňa 12.5.2004, III. ÚS 209/04 zo dňa 23.6.2004, sp. zn. III. ÚS 95/06 zo dňa 15.3.2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 zo dňa 23.8.2006, sp. zn. III. ÚS 36/2010 zo dňa 4.5.2010, sp. zn. I. ÚS 114/08 zo dňa 12.6.2008), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolností každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti).

20. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Odvolací súd sa pri preskúmavaní rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku zaoberal aj tým, či došlo postupom súdu prvej inštancie v danom konaní k porušeniu práva na

spravodlivý proces a či súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní použil výklad a aplikáciu práva, ktoré zabezpečuje spravodlivú a účinnú ochranu práv a oprávnených záujmov strán sporu. Po preskúmaní tohto dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a súd prvej inštancie napadnuté rozhodnutie dostatočne odôvodnil a v napadnutom rozhodnutí odôvodnil právne otázky, ktoré boli pre posúdenie veci z jeho pohľadu rozhodujúce.

22. Keďže odvolací súd dospel k záveru, že záver súdu o zamietnutí žaloby z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu je správny, týmito odvolacími dôvodmi sa už nezaoberal.

23. Na záver odvolací súd ešte dodáva, že v skutkovo obdobnej veci už rozhodol aj NS SR v rozhodnutí pod sp. zn. 1 Cdo 36/2020 zo dňa 27. januára 2021, v ktorej uviedol, že v prejednávanom prípade bola nepochybne otázkou zásadného právneho významu otázka existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na predmetnom určení, ktorá mala vplyv na výsledok odvolacieho konania - zamietnutí žaloby. Jeho právne posúdenie (vyriešenie) odvolacím súdom záviselo od posúdenia viacerých podstatných okolností vyplývajúcich zo skutkového stavu veci. Dovolací súd za smerodajné považoval závery odvolacieho súdu: a/ vklad do katastra spornej nehnuteľnosti bol na základe protestu prokurátora z 22. októbra 2015 zrušený, toto správne rozhodnutie nebolo súdmi správneho súdnictva zrušené. Dôsledkom zrušenia tohto vkladu bolo obnovenie vlastníckeho práva žalovanej; b/ Okresný úrad, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím z 18. augusta 2016 vyvlastnil vlastnícke právo vlastníka spoločnosti MH Invest, s.r.o., ktorá nadobudla právo spornej nehnuteľnosti originálnym spôsobom; c/ určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti bolo ku dňu vyvlastnenia, teda išlo o deklarovanie vlastníckeho stavu do minulosti. Nešlo o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku; d/ žalobkyňou tvrdené vlastnícke právo v správnom konaní nebolo akceptované z dôvodu, že o náhrade za vyvlastnenie bolo rozhodnuté tak, že patrí vlastníkovi spoločnosti MH Invest, s.r.o.; e/ v danom prípade nejde ani o prípad určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, pretože žalobkyňa touto žalobou nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom (zápis jej vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti), ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd na podklade viacerých skutkových zistení a v súvislosti s nimi prijatých právnych záverov, dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na predmetnom určení. V dovolaní žalobcom namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ním vymedzených právnych otázok, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 CSP iba vtedy, ak by výsledok riešenia týchto otázok (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jej neprospech. Nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na predmetnom určení bol odvolacím súdom preukázaný viacerými skutkovými zisteniami. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť ich dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nevyplýva.

24. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 CSP tak, že žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).